

Initiativsag - Tvangsbortadoptioner

Det følger af servicelovens § 68 d, at det i forbindelse med en afgørelse om anbringelse af et barn eller en ung uden for hjemmet, hvor det må antages, at barnet eller den unge vil være anbragt i en længere årrække, skal overvejes, om hensynet til kontinuitet og stabilitet i barnets eller den unges opvækst i stedet taler for, at barnet eller den unge bliver adopteret.

Adoption uden samtykke har det formål at sikre børn, der ellers ville have været anbragt hele deres barndom på grund af deres forældres manglende evne til at varetage omsorgen for dem, en mulighed for en opvækst med stabilitet og kontinuitet.

Adoption uden samtykke beskrives i adoptionslovens § 9, stk. 2-4 og overordnet er der tale om tre typer af sager, der dog alle har som udgangspunkt, at adoption skal være til barnets bedste.

1. Hvis barnets forældre er ude af stand til at tage sig af barnet (adoptionslovens § 9, stk. 3).

Et barn kan adopteres uden samtykke, hvis det er **sandsynliggjort**, at barnets forældre varigt vil være ude af stand til at varetage omsorgen for barnet, og at adoption af hensyn til **kontinuiteten og stabiliteten i barnets opvækst** vil være bedst for barnet.

2. Hvis barnet har en særlig tilknytning til sine plejeforældre (adoptionslovens § 9, stk. 4).

Et barn kan også adopteres uden samtykke, hvis barnet er så nært knyttet til sine plejeforældre, at det vil **være skadeligt for barnet at bryde denne tilknytning**. Det er også en betingelse, at der er åbenbar risiko for alvorlig skade på barnets sundhed eller udvikling på grund af forhold i hjemmet eller hos barnet selv. Er barnets tilknytning til sin plejefamilie på en sådan måde, at det vil være skadeligt for barnet at bryde tilknytningen, kan adoptionen gennemføres som en familieadoption.

3. I særlige tilfælde, hvis væsentlige hensyn til, hvad der er bedst for barnet, taler for det (adoptionslovens § 9, stk. 2 (opsamlingsbestemmelsen)).

Adoption uden samtykke kan ligeledes gennemføres i særlige tilfælde, hvis væsentlige hensyn til, hvad der er **bedst for barnet**, taler for det. Et særligt tilfælde er eksempelvis, hvor barnet har været anbragt uden for hjemmet i en længere årrække, og hvor barnets forældre ikke ønsker at have kontakt til barnet.

Adoption uden samtykke kan altså kun finde sted, når både kommunen og Ankestyrelsen vurderer, at forældrene aldrig vil kunne varetage omsorgen for barnet, eller hvis barnet har opnået en

tilknytning til sin plejefamilie, der vil være skadelig at bryde. Ligesom det er tilfældet for en adoption med samtykke, skal en adoption uden samtykke altid være til barnets bedste.

Når myndigheden vurderer, at et barn burde bortadopteres for at sikre barnet stabilitet i opvæksten, vil det altid blive forsøgt at gennemføre adoptionen som en frivillig adoption med forældrenes samtykke.

Kun når forældrene ikke vil medvirke til adoptionen – eller ikke er i stand til at give samtykke til adoptionen – kan der blive tale om adoption uden samtykke.

Forløb af en sag om adoption uden samtykke

En afgørelse om adoption uden samtykke er en meget indgribende afgørelse, og der stilles derfor store krav til sagsbehandlingen. Sagen skal behandles af forskellige myndigheder og hurtigst muligt.

I april 2019 vedtog Folketinget lovforslaget Kontinuitet og enkle forløb for børn der adopteres uden samtykke. Loven trådte i kraft den 1. juli 2019. Med loven gennemføres en række forenklinger i sagsbehandlingen, mens der ikke ændres ved betingelserne for at kunne indstille en sag til adoption uden samtykke.

Kompetencen til at træffe afgørelse flyttes fra Familieretshuset til Ankestyrelsen, mens kompetencen til at beskikke advokater for parterne i disse sager flyttes fra Familieretshuset til kommunen. Med loven indføres som noget ganske nyt hjemmel til, at børn, der adopteres uden samtykke til andre end deres plejefamilie, placeres midlertidigt hos den kommende adoptivfamilie, når Ankestyrelsen har truffet afgørelse om adoption uden samtykke. Dermed understøtter processen, at børnene placeres så tidligt som muligt i deres blivende familie.

Sagsbehandlingsskridt i praksis:

1. Kommunen foretager vurdering, jf. servicelovens § 68 d, og sagen indledes.
2. Kommunen udarbejder indstilling til Det særlige Børne og Ungeudvalg
3. Det Særlige Børne- og Ungeudvalg beslutter, om udvalget vil indstille, at der gennemføres en adoption uden samtykke.
4. Hvis udvalget indstiller til adoption, sendes sagen til Ankestyrelsen.
5. Ankestyrelsen træffer afgørelsen om adoption, og barnet flyttes til godkendte adoptanter
6. Ankestyrelsens afgørelse om adoption kan indbringes for domstolene.

Center for Børn og Unge har ikke udarbejdet supplerende lokale retningslinjer for arbejdet med adoption uden samtykke, ligesom Det særlige Børne- og Ungeudvalg endnu ikke har været forelagt en sag med indstilling til adoption uden samtykke.

For nylig deltog et antal medarbejdere fra Center for Børn og Unge i en temadag om adoption uden samtykke i Lolland Kommune. Lolland Kommune har stor praktisk erfaring i arbejdet med adoption uden samtykke.

Lolland Kommune oplyste i den forbindelse, at de som led i implementeringen af arbejdet med adoption uden samtykke blandt andet har afholdt temadage på myndighedsområdet (med bidrag fra VISO), udarbejdet en pressestrategi og en politisk procesplan, ansat en adoptionsmedarbejder med henblik på specialisering af området, og har haft en tæt kommunikation med familieplejeområdet.